

ტურისტული ბიზნესის პოლიტიკა საქართველოში პოსტ-პანდემიურ პერიოდში

გოდერძი შანიძე

ბიზნესისა და მართვის დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის
და აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი, goderdzi.shanidze@unik.edu.ge

საკვანძო სიტყვები: პოსტ-პანდემიური პერიოდი; ტურისტული ბიზნესი; ტურიზმის სტრატეგია; უცხოური ტურისტები; ტურისტული ბიზნესიდან შემოსავლები;

J.E.L. classification: L83, E59

DOI: <https://doi.org/10.52244/ep.2022.24.08>

ციტირებისთვის: შანიძე გ., (2022) ტურისტული ბიზნესის პოლიტიკა საქართველოში პოსტ-პანდემიურ პერიოდში. ეკონომიკური პროფილი. ტ. 17, 2(24), გვ. 138-144. DOI: <https://doi.org/10.52244/ep.2022.24.08>

ანოტაცია. ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაში ტურისტულ ბიზნესს დიდი წვლილის შეტანა შეუძლია. ეკონომიკის სტატისტიკური მაჩვენებლები იმაზე მეტყველებს, რომ რადროიდანაც მოიხსნა შეზღუდვები ტურისტულ ბიზნესში სექტორს აღმავლობა დაეცო და გაიზარდა, როგორც უცხოელი ტურისტებიდან შემოსავლები, ასევე მშპ-ში ტურიზმის წილი.

აღსანიშნავია, რომ აქცენტი უნდა გაკეთდეს ქვეყანაში მაღალ დაგახდისუნარიანი ტურისტების შემოყვანაზე და არა მხოლოდ ტურისტების რაოდენობის ზრდაზე. ასევე საყურადღებოა შიდა ტურიზმის სტიმულირების საკითხები. თუკი საქართველოში მოხდება გეგმაზომიერად ტურისტული ბიზნესის ხელშეწყობა, დარგს ნამდვილად აქვს პერსპექტივა განვითარდეს და მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანოს ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაში.

შესავალი

საქართველოში, ტურისტული ბიზნესი დღესაც, პანდემიის შემდგომ პერიოდში საკმაოდ აქტუალურია. ქვეყანაში ტურისტული ნაკადების ზრდამ წარმოშვა პერსპექტივა იმისა, რომ ეკონომიკაში ტურისტული სექტორის წილი გაიზარდება, რაც საქართველოს

ტურიზმის სტრატეგიის 2025 წლის ხედვებს სრულად ემთხვევა. აქ საყურადღებოა, რომ მეტი ყურადღება უნდა დაეთმოს ვიზიტორთა ხარისხსა და მრავალფეროვნებას და არა ვიზიტორთა რაოდენობას.

ძირითადი ნაწილი

ქვეყნის ტურიზმის ეროვნულ ადმინისტრაციას, ტურისტული ბიზნესის განსანვითარებლად დასახული აქვს შემდეგი მიზნები:

➤ მაღალგადახდისუნარიანი ტურისტული ბაზრებიდან საჭირო მგზავრობის გამარტივება, ასევე შიდა სატრანსპორტო ქსელების გაუმჯობესება, ქვეყანაში ვიზიტორთა ნაკადების თავისუფალი გადაადგილების უზრუნველსაყოფად.

➤ ქვეყნის უნიკალური კულტურული და ბუნებრივი სიმდიდრის გამოყენებით ამალგებულ შთაბეჭდილებების მიღების შესაძლებლობების შექმნა.

➤ ვიზიტორთა მომსახურების გაუმჯობესება, რათა გამართლდეს ქვეყნის შესახებ მიზნობრივი მარკეტინგული აქტივობების შედეგად ჩემოყალიბებული წარმოდგენები და ასევე ტურისტებს გაუჩნდეთ სურვილი იმისა, რომ განმეორებით ესტუმრონ ჩვენს ქვეყანას.

➤ ბაზრისკვლევა მაღალგადახდისუნარიანი ტურისტული ბაზრების მოთხოვნებისა და თავისებურებების შესწავლის მიზნით.

➤ მაღალდაგახდისუნარიანი ტურისტული

ბაზრისათვის, საქართველოს, როგორც მსოფლიო დონის ტურისტული დანიშნულების ქვეყნის ცნობადობის ამაღლება. (ტურიზმის სტრატეგია, 2019:9).

აღსანიშნავია, რომ „საქართველოს ტურიზმის სტრატეგიის 2025“ წლის გეგმაში, რომელიც შემუშავდა 2018 წელს და საბაზისო პერიოდად 2015 წელი არის აღებული, დასახულია, რომ ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლების ზრდა

უნდა მოხდეს (არსებული 1,9 მილიარდი აშშ დოლარიდან) - 6,6 მილიარდ აშშ დოლარამდე. მშპ-ში ტურიზმის დარგის წილი უნდა შეადგენდეს 7,9%-ს. ვიზიტორების მიერ საშუალო დანახარჯების თანხის გაზრდა არსებული 300 აშშ \$-დან 600 აშშ \$-მდე. ასევე ვიზიტის საშუალო ხანგრძლივობის 7 დამემდე გაზრდა და დასვლეთ ევროპის, აზიისა და ჩრდილოეთ ამერიკის მადალგადახდისუნარიანი ბაზრებიდან ვიზიტორთა რაოდენობის გაორმაგება.

ცხრილი 1

საბაზისო და სამიზნე ინდიკატორები

ინდიკატორი		2015 წელი	2025 წელი
საერთაშორისო მოგზაურების ვიზიტები		6,305,635	11,000,000
შემოსავლები საერთაშორისო მოგზაურობიდან		1.9 მლრდ. \$	6.6 მლრდ. \$
ტურიზმის წილი მშპ-ში		6.7%	7.9%
ვიზიტორის საშუალო დანახარჯი		300 \$	600 \$
გაჩერების საშუალო ხანგრძლივობა (დამე)		5	7
საერთაშორისო შემოსვლების სტრუქტურა	თურქეთის, უკრაინის, თურქმენეთისა და დსთ-ს ქვეყნების წილი საერთაშორისო შემოსვლებში	91%	70%
	სხვა ქვეყნების წილი საერთაშორისო შემოსვლებში	9%	30%

წყარო: საქართველოს ტურიზმის სტრატეგია 2025 https://bsu.edu.ge/text_files/ge_file_1_9385.pdf

ქვეყანაში ტურიზმის პრიორიტეტული აქტივობებია: ტურიზმის სფეროში სახელმწიფო და კერძო ინვესტიციების გაზრდა; ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესება ვიზიტების რაოდენობის, უცხოური და ადგილობრივი ინვესტიციების გაზრდის ხელშეწყობის მიზნით; ეფექტიანი მარკეტინგისა და საინფორმაციო კამპანიის საშუალებით ვიზიტორების მოზიდვა მადალგადახდისუნარიანი ბაზრებიდან, ასევე შიდა ტურიზმის სტიმულირება; კონკურენტუნარიანობის გაზრდა მსოფლიო დონის ტურისტული მომსახურების შეთავაზების გზით; ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობის რესურსების გამოყენებით

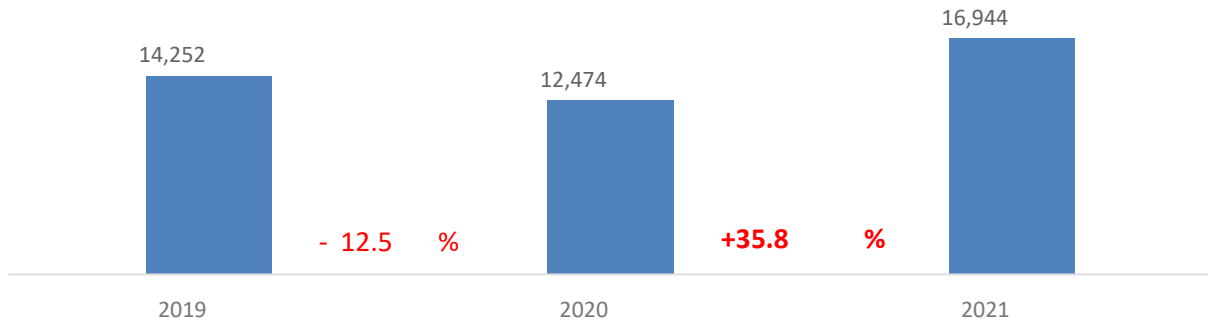
ტურიზმში უნიკალური და ავთენტური შეთავაზებების შექმნა.

ქვეყნის ტურიზმის სექტორის წინსვლაში შიდა ტურიზმის განვითარებამ, დიდი მნიშვნელობა შეიძინა. არაერთი ღონისძიება განხორციელდა პანდემიის და შემდგომ პერიოდში შიდა ტურიზმის სტიმულირებისათვის.

2021 წლის შიდა ტურიზმის ჯამური ვიზიტების რაოდენობამ 16.9 მილიონი შეადგინა, რაც +35.8%-ით მეტია წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ასეთი მკვეთრი ზრდა იმითაც არის გამოწვეულია, რომ წინა წლებში

პანდემიურ პერიოდში ტურისტული სეზონები ჩავარდნილი იყო (გრაფიკი 1).

გრაფიკი 1

შიდა ვიზიტები 2021-2019 წლები (ათასი)

წყარო: საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია <https://gnta.ge/ge/%E1%83%A1%E1%83%A2%E1%83%90%E1%83%A2%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%A2%E1%83%98%E1%83%99>

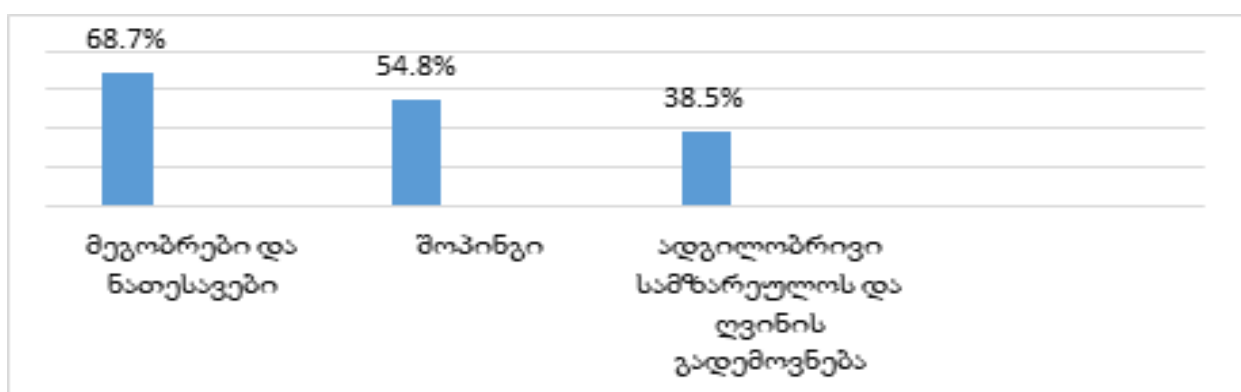
[%E1%83%90/](https://gnta.ge/ge/%E1%83%90/)

შიდა ვიზიტორები მოგზაურობისას სხვადასხვა აქტივობებში მონაწილეობდნენ. შიდა მოგზაურების ყველაზე პოპულარულ აქტივობას

მეგობრების და ნათესავების მონახულება (68.7%), შოპინგი (54.8%) და ადგილობრივი სამზარეულოსა და ღვინის დაგემოვნება

წარმოადგენდა (38.5%) (გრაფიკი 2).

გრაფიკი 2

ტურიზმის პოპულარული აქტივობები, 2021 წელი

წყარო: საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია <https://gnta.ge/ge/%E1%83%1A%1E%1>

[%83A%2E%90%83%1E%83%1A%2E%98%83%1E%83%1A%1E%83%1A%2E%98%83%1E99%83%1E90%83%1/](#)

დასვენების მიზნით განხორციელებულ ვიზიტებს შორის ყველაზე ხშირად მონახულებადი რეგიონები იყო: აჭარა (22.5%), მცხეთა-მთიანეთი (15.9%) და სამცხე-ჯავახეთი (15.6%). შიდა ვიზიტორებისათვის ყველაზე სასურველ ქალაქებს წარმოადგენდა: თბილისი (21.2%), ბათუმი (7.7%) და ქუთაისი (5.8%). (შიდა მოგზაურობა საქართველოში, 2021:3).

ეროვნული ბანკის მონაცემებით, 2021 წელს საქართველომ საერთაშორისო მოგზაურობიდან დაახლოებით 1,2 მილიარდი აშშ დოლარი მიიღო, რაც 2020 წლის მაჩვენებელს 130 %-ით აღემატება, ხოლო 2019 წლის მაჩვენებელს 62 %-ით ჩამოუვარდება.

ტურიზმი საქართველოსთვის პრიორიტეტულ მიმართულებას წარმოადგენს. პანდემიამდელ პერიოდში, საერთაშორისო ვიზიტორთა რაოდენობა და შესაბამისად, საერთაშორისო მოგზაურობიდან მიღებული შემოსავლები ყოველწლიურად იზრდებოდა. ტურისტული

სფეროს აღდგენა კრიზისის გადალახვის მნიშვნელოვან წინაპირობას წარმოადგენს.

ცხრილი 2

შემოსავლები საერთაშორისო მოგზაურობიდან (ათასი აშშ დოლარი)

	2019	2020	2021	2022*
სულ	3 268 654	541 687	1 244 942	2 517 184
მათ შორის:	↓	↓	↓	↓
I.კვ.	578 442	427 699	53 551	393 708
II.კვ.	877 626	28 842	246 123	748 822
III.კვ.	1 126 771	42 534	565 981	1 374 653
IV.კვ.	685 814	42 611	379 287	0

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

როდესაც ტურიზმის ბიზნესი პიკზე იყო, 2019 წელს, საქართველოს ეკონომიკამ ტურიზმიდან 3,2 მლრდ აშშ დოლარი შემოსავალი მიიღო. საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის სტატისტიკით 2019 წელს ტურიზმის წილმა მთლიანი მშპ-ის 8,4 % შეადგინა. შემოსავლები ტურიზმიდან, საქართველოს მსგავსი, განვითარებადი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებისთვის, რომლებსაც

განვითარებისთვის კაპიტალის დიდი ოდენობა ესაჭიროება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. ასევე ბოლო წლებში ტურიზმის სფეროდან მიღებული უცხოური ვალუტა მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შემცირების მნიშვნელოვან წყაროს წარმოადგენდა. პანდემიასთან დაკავშირებულ მკაცრ შეზღუდვებს, საერთაშორისო და შიდა ტურიზმის მკვეთრი შემცირება მოჰყვა.

ცხრილი 3

ტურიზმის წილი მშპ-ში (მლნ ლარი)

	2019	2020	2021
სულ	3 630	2 558	3 385
მათ შორის:	↓	↓	↓
სახმელეთო ტრანსპორტი და წყლის ტრანსპორტი	1 099	1 235	1 456
საჰაერო ტრანსპორტი	154	87	161
განთავსება	1 559	637	1 018

[e1%83%a2%e1%83%98%e1%83%99%e1%83%90/](#)
(გადამოწმებულია 7.11.2022)

6. საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია. საქართველოს ტურიზმის სტატისტიკური მიმოხილვა, 2021. URL:https://gnta.ge/wp-content/uploads/2022/10/2021_GEO.pdf (გადამოწმებულია 7.11.2022)

POLICY OF TOURISM BUSINESS IN GEORGIA IN THE POST-PANDEMIC PERIOD

Goderdzi Shanidze

Doctor of Business and Management, Associate
Professor of Kutaisi University and Akaki Tsereteli
State University goderdzi.shanidze@unik.edu.ge

KEYWORDS: *post-pandemic period; tourism business; tourism strategy; foreign tourists; revenues from tourism business;*

J.E.L. classification: L83, E59 DOI: <https://doi.org/10.52244/ep.2022.24.08>

For citation: Shanidze G., (2022) Policy of tourism business in georgia in the post-pandemic period (in Georgian). Economic Profile, Vol. 17, 2(24), p. 138–144. DOI: <https://doi.org/10.52244/ep.2022.24.08>

Summary

In Georgia, even today, in the post-pandemic period, the tourism business is quite relevant. The increase in tourist flows in the country has given rise to the prospect that the share of the tourism sector in the economy will increase, which is fully in line with the 2025 vision of the Georgian Tourism Strategy. The point to note here is that more attention should be paid to the quality and variety of visitors rather than the quantity of visitors.

In the 2025 “Tourism Strategy of Georgia” plan, which was developed in previous years and 2015 is taken as the base period, it is planned that the income from tourism should increase (from the existing 1.9 billion US dollars) to 6.6 billion US dollars. The share of the tourism sector in the GDP should be 7.9%.

Increasing the average amount spent by visitors from the current \$300 to \$600. as well as increasing the average length of stay to 7 nights and doubling the number of visitors from the high-paying markets of Western Europe, Asia and North America.

Priority tourism activities in the country are: increasing state and private investments in the field of tourism; improvement of the business environment in order to promote the increase of the number of visits, foreign and local investments; attracting visitors from high-paying markets by means of effective marketing and information campaigns, as well as stimulating domestic tourism; Increasing competitiveness by offering world-class tourism services; Creating unique and authentic offers in tourism using natural and cultural heritage resources.

In the development of the country’s tourism sector, the development of domestic tourism has gained great importance in the recent period. A number of measures were implemented during the pandemic period and in the subsequent period to stimulate domestic tourism.

The total number of domestic tourism visits in 2021 amounted to 16.9 million, which is +35.8% more than in the same period of the previous year, such a sharp increase is also due to the fact that in previous years, the tourism seasons during the pandemic period were unsuccessful.

According to the data of the National Bank, in 2021, Georgia received approximately 1.2 billion USD from international travel, which is 130% higher than the 2020 figure, and 62% lower than the 2019 figure.

Tourism is a priority direction for Georgia. In the pre-pandemic period, the number of international visitors and, accordingly, the income from international travel increased every year. Restoring the tourism sector is an important precondition for overcoming the crisis.

In the post-pandemic period, the development of tourism in Georgia, as well as around the world, has an undeniably great perspective, as evidenced by the data of the World Tourism Council. The travel and tourism industry is one of the fastest growing service sectors in the world. According to the World Travel and Tourism Council (WTTC), in 2021, the contribution of this industry to the total GDP amounted to 5.8 trillion